

ROMANIA

S U B

PPINÇUL BIBESCU.

1842—1848.

D E

C. D. ARICESCU.

BUCURESCI.

Tipografia C. A. Rosetti, ulița Fortuni №. 15.

1862.

1942

АИДАМОН

а и а

ПРИЧИЛ БИБЕГУ

1845—1846

1846

ПРИЧИЛ БИБЕГУ

ПРИЧИЛ

1845—1846

1846

Inv. A. 41.890

1956

85088

ROMANIA

S U B

PRINÇUL BIBESCU.

1842—1848.

D E

C. D. ARICESCU.

BUCURESCĂ.

Tipografia C. A. Rosetti, ultița Fortuni No. 15.

1862.

77170

1947

car

CONTROL 1953

Biblioteca Centrală Universitară
BUCURESTI
ota
aventar C77170 85 088

RC 65/ea

„Sărta României este a fi pentru totu d'una smerită.“

Prințul G. Bibescu.

B.C.U. Bucuresti

C77170

INTRODUCERE.

In Romănuș de la 20 Sept. trekuțu, amă čită o korespondință din Bukurești, (1) publikată în ziarul francez *Le temps*, în care korespondință afișăm ačeste rînduri:

„Noș Romăni (allegatorii din Mexedingi), kari aū allesu pe Prințul Bibesku deputată în kameră (2) aū krežută kă ar fi fôrte possibilă prințului Bibesku a îndeplini în adevărătu ku *demnitate* ačellă nuoă rolă; și ka se nu slăbeaskă în mandatul che-ă aū datu, și aū trimisă ačeaſtă *însemnală* adressă:

„Oki și inimile noastre se întorku ku ORGOLIU

---

(1) Negrușit, din fabrika boerească.

(2) Alegatorii togă erau ačestia:

Nicolae Mixail, Mixai Ciokasan, Dinkă Poenaru, A. Manu, Marin Kintesku, D. Pleniceanu, Niku Gărdăreanu, Barbu Isvoranu, Retezanu, Enache Skafesu, Ican Grecescu, Grig. Mikulescu și D. Simbotenu.

Din ačestia, chei doi din urmă aă votat kontra; prin urmare, chei-lalți 11 au votat pentru Prințul Bibesku.

„și SPERANÇĂ către persoana Altărei Voastre, că SINGURUL ROMÂN în giurul căruia se vor străunge bukuroși și că voioșie că-l alătură membru și maioriță...”

„Vino, Prințipe; aibă în inimă via dorință dă fortifica și dă consolidă România; abordăzi în față cestiiunile naționali (!); combate pentru elle, în MĂSURA PUTERILOR DUMITALE.

„Fii inițiatorul tuturor felurilor de instituții capabile dă ridica încrederea națiunii în propria sa valoare; puncte în capul REFORMELOR SOCIALI (!), PE CĂTU ELLE VOR TREBUI S'ADDUCĂ ÎMBUNĂTĂȚIREA ÎNTELECTUALĂ și MORALĂ a poporului român. Respectă tradițiunile, moravurile și karakterul nostru național; FIÎ INEMIKULU NEÎMPĂKATU ALU PERTURBATORILOR SOCIETĂȚII; FIÎ STĂLPULU AUTORITĂȚII LEGALE; și vei reda națiunii demnitatea sa (!), vechea sa fraternitate, vechiul respect al omului către om; și vei reda ORDINEA și PUTERA; și vei da în adevără atunci României impulsunea că o va putea conduce spre desvoltarea, prosperitatea și mărirea sa (!). Națiunea întreagă te va lăuda, te va bine cuvânta; popoarele vecine, MARILE PUTERI, TE VOR PRIVI CU STIMĂ. În posteritate nu vei muri. Vino, și Dumnezeu va fi că Nă.”

La citirea acestor cuvinte, totu Românuлu adevarat se revoltă, știind că a fost principiile și administrarea Prințului Bibesku; dar știind că mulți poate le au uitat, de și au vizut că okiș faptele immorale, arbitrară și antinaționale ale administrației

Prințului Bibesku, amă kreuztū de datorie a publica aktele sale, spre rușinea celeror 11 alegători din Mechedingi, pentru onnórea poporului ce l'a gonită la 48, și pentru konvingerea celeror ce ar krede că Prințul Bibesku s'ar putea skimba din cheea ce a fostă.

Dar pînă a nu intra în materie, tragă luarea aminte a lektorulu asupra passagelor subliniate din addressa celor 9 alegători către Prințul Bibesku.

Maș țintări observămă aceste kuvinte: „9 alegători ai M. Tale, cu totul devotauți caușii Măriei Tale.“

Deçi, care e cauza Prințului Bibesku? Tronul; dar tronul azi pentru Bibesku e separatismul pentru România; ne respondă însă boerii prin cei 11 alegători: voimă tronul pentru Prințul Bibesku, cu nobilul skopă *d'a fortifica și a consolida România; pentru a reda Națiunei demnitatea ei, vechea fraternitate, vechiul respect al omului pentru om și, în fine, puterea și ordinea.*

Cu tōte acestea, autorii Adressei, propuindă aceste reforme, au grijă a face și rezervele lor, pentru casul săndur Națiunca ar cere kontul Prințului Bibesku de programul său; deçi, este acele rezerve:

„Veř facă tōte acestea, în măsura puteriloră măriei Tale, și pe cărui reformele sociale vor trebui să adducă în bunătățirea morală și intelectuală.“

Prin urmare, Prințul Bibesku ar putea responde într'o zi Națiunei:

„N'amă ſăkută ce amă promisă, fiind că alle-

găstorii mei 'mî aă zisă să făku acelle îmbunătățiri DUPĂ PUTEREA MÉA și DUPĂ POSIȚIA TERREI; deçă, politika nu m'a értată a face totă ce amă promis.".

Aceasta constatață, să treceam înainte.

Așă dar, Nagiunea e lipsită azi de demnitatea ei, de vechiului respectu alui omului către omu, de putere și de ordine. Dar kare a fostă ore demnitatea României subță administrarea de 6 ani a Prințului Bibesku? Vom arăta în această broșură; observăm numai în treacere că maksima Prințului Bibesku, după cum ne assigură însuși fiul său, D. Grigorie, poreclită Bassaraba Brîncovénu (1) era: SOARTA ACESTEI TERRE ESTE A FI TOTU DE UNA SMERITĂ.

Și în adevăr, sub administrarea Prințului Bibesku, România a fostă dispusuită în intru, și smerită în afară, cum vom dovedi cu aktele oficiale din 1842—1848, și cu mărturiile ka Domnii Ioan Ghika, Ioan Eliade și c. l.

Dar ce va fi îngelegindă ore adresa yelloi 9 alegători ai Prințului Bibesku prin vechiului respectu alui omului către omu? Negreșită, respectul lăzărănilor, ortășanilor și boerilor yelloi mihi către PROTI-PENDADA, către SPILPII TERREI; dar noi stimu toți că această respectu nu a fostă, și nu putea fi altulă, de către supunerea passivă și umilitore a servulu lui către stărățnul său. Aceasta ne promite ore nouă aspirantă la tronul Prințipatelor-Unite?

---

(1) Beză articolul D. Bolliak în Românu No. 261, 262, 264 etc.

Puterea și ordinea, zice addressa cea însemnată, kumă o numeskă și 9 alegători; dar kare putere? Puterea lui Villara și'a lui Doskoff? Saă puterea boerilor kari sploatară țară subt administrațiunea Prințului Bibesku? Ordinea? Kare ordine? Negreșită a biciului lui Căpitän Kostake. *Autoritatea legală?* Negreșită, a baionetelor. *Reforme sociale?* Negreșită țelle introduse de Prințul Bibesku în skolele naționale, de unde a gonită limba națională. *Prosperitatea?* Negreșită aceea a sclavie, preparată de generalul Diuhani. *Im bunătățirea morală a poporului?* Negreșită, moralitatea de kare ne a dată exemplul Prințului Bibesku, cu luarea în căsătorie a nevestei lui Konstantin D. Ghika, Spătarul. *Consolidarea României?* Negreșită, ca aceea ce o promitea Trandafiroff, cu splótarea minelor române de către soldații muskali.

Dar aceea ce ne-a impressionată mai multă în însemnata addressă a celor 9 alegători, suntă aceste kuvinte:

„**FII INEMICUL NEÎNPĂCATU ALU PERTURBATORILOR SOCIETATII.**“

Deçi, cine suntă acești perturbatori? Organele Reakțiunii (Unirea și Viitorul) au strigată, pe toate tonurile, pînă au regușită, că perturbatorii societății (perturbatori de meserie) suntă kapii partidului liberal, CARI AR TREBUI ESTERMINAȚI, zîcau fără temere organele bocrescă. Dar de ce suntă ei oare perturbatori? Fiind că au făcută mișkarea națio-

nală din 1848, care a scăpată România din gearele Vulturului uralianu, și care a resturnată pe Prințul Bibesku, și a prevăzută nououlă regimă constituțională; fiind că a demaskată în cîști Europei, în cei 9 ani de emigrare, administrarea Prinților regulamentari; dară atunci suntă perturbatorii și Domnii Ioan Ghika și Ioan Eliade care în operile lor interesante (1), așa stigmatizată pe Despotul României și pe perfidul ei protektor. De ce acesteia nu sunt perturbatorii de meserie? Fiind că așa skimbătă bandiera, așa devenită apărători boerilor, și care pentru interesele sale în parte. Daca pentru așa iubi vineva Patria, pînă așa espune averea, viața, libertatea, familia, cum așa săkătă și săkă lăpără oarecă așa partidul liberal, se poate numi perturbare, apoia, da! perturbatorii suntă acești demni și curacioși tribunii ai poporului român.

Dupe aceste preliminări indispensabile, să înțelegă în materie; speră că aktele oficiale ce copiază, vor face a roși cei 11 allegători din Mehedinti; iar România cei orbi se vor lumina, și că creduli se vor desamăgi; în sine, toți Români adesea răgați se vor revolta la singura idee a revenirii la putere a unui muschetă boeră ca Prințul Bibesku, care săse ană a fostu Despotul României și sclavul Russiei.

---

(1) Le protectorat du Czar, de D. I. Eliade. Dernière occupation des Principautés par la Russie, de D. G. Chainoi, anagramul numelui D. I. Ghica.

ADMINISTRAREA

PRINȚULUI BIBESCU.

Mulți Români se mirau înainte și după 1848, și să mîră pîte și azi, cum Prințul Bibesku, *allesul* Românilor, se guverne mai rău de către Prinții Aleksandru Ghika și Barbu Știrbei, urcăți amândoi de Muskală pe tronul României?..

Mirarea va încreșta îndată pentru toți acei Români cănd vom proba că Prințul Bibesku a fost *allesul* unei Adunării a cărora majoritate absolută se compunea de boeri privilegiati; iar allegerea Prințului Bibesku a fost o curată săkărătorie a la Bosco. Bibesku s'a *alles* Domnă, ajutată de ura boerilor contra D-lui Barbu Știrbei, și prin influența konsulului musălescău Daskoff, și prin jocul lui Villara la allegerie.

D. Ioan Ghika, urcată pe fotoliul de vice-președinte alături de majoritatea boerilor (alături de cărora și e Prințul Bibesku, vechiul lor candidat de Domnă) D. Ioan Ghika nu poate fi bănuită de perturbator și de *panfletar*; din contra, pentru boeri, D. Ioan Ghika e o autoritate respectabilă, daca odată

este onoratū ku fotoliulū de vice-președinte alături Kamerel. Deçă, eată ce zice D. Ioan Ghika la pagina 56 din opera sa, citată în introducere.

„Kapitul I alături Regulamentului Organikū tratéză de alegerea Domnului, la care urmărește a lua parte zece trei episkopi, și 186 deputați de diferite clase, sub președinția mitropolitului. Cu toate acestea, la 1834, Domnul Aleks. Ghika n'a fost să alesă după Regulament; și numită d'adreptul de la Konstantinopole, în urma unei îngeligeri între ministrii Sultanului și ambasada rusăescă. La 1842, după ce a cucerit Aleksandru Ghika, s'a făcută întrea și cea din urmă allegere după Regulament; dar este că mijloachea să intrebuințată (de înemicii României) ca să assigure majoritatea unuia din cei doi candidați, Bibesku și Șirbel, protejați amândoi de consulul Daskoff și de generalul Duhamel: în locul de a trece în listă pe toții candidații, cum prescrie art. 26 din Regulament, așa că skosă afară (on a éliminé) pe toții aceiai a căror popularitate i neodihnește (1); sub pricinuirea cărui, neavând sănse să fie întrebată de Pórtă, în cazul căndă vre unul dintr-unii ar putea să alesă de Domn, e de prisosă a mai figura chiar în lista candidaților.

„Frații Bibesku și Șirbel fură primiți în lista candidaților, contra art. 26 din Regulament, căci prescrie că *noblețea candidatului să se urce*

(1) Între cari erau D. Cămpinenii și frații N. și K. Sugu.

celui puțin la moșul său (1). Art. 32 din Regulamentul zice că să se voteze deosebită, pentru fiecare candidat în parte; deoarece, sub pretenția că se perde prea mult timp, împrejurul pe care treizeci candidați în șase seri sau secvență; și se dă fiecărui alegător către cinci bile, din care una era albă. Clasificându-pe candidații serioși către două și către trei în același serie, urma neapărută a se împărții cele 186 bile albe alle serii, paralelându-se unul pe alți; așezându-însă pe D. D. Bibescu și Știrbei, fiecare într-o serie deosebită, și alturii cu niste candidați fără partid și fără sănse, li se asigura neapărută majoritatea. Bibescu, care mai judea din cauza două fragăi, avea o forță mare majoritate; mai totuș Deputații votară pentru deputații săi, de frica că nu și alii fratești Știrbei.

„Se votemă totuș pentru Bibescu, zisese Villara, unulă din alegători; eată singurul mijloc d'a scăpa de Știrbei.“

Dar ni se va obiecta, pote:

— Adunarea din 20 Decembrie 1842, care a aliesă Domnul Bibescu, fusă compusă de 190 membri, din toate clasele, afară de ungurii; merită dar mai multă de către adunarea dela 24 Ianuarie 1859, epitetul de Adunare națională; și, fără prostia alegătorilor și jocului lui Daszkoff să-l său Villara, putea eșa din urna electorală la 20 Decembrie 1842, unuă Domnul că Kimpinen.

(1) Se zice că moșul Prințului Bibescu ar fi fost Xergelegiu; aceasta i face onnoare. Papa Leon X a avut totuș o asemenea origine; dar a întrebuit geniul său și cultura sa pretențiosul patriei săi progresul civilizației; pe cind fragăii Bibescu și Știrbei au justificat proverbul român că salvia,

La aceasta respundem:

Nngrești, adunarea de la 1842 merită epitetul de *represintare națională*: ținti, în privința numărului, fiindu-încăpătă numărul membrilor adunării ordinare; alături, alături karakterului ei, reprezentându-diferite clase, și avându-de misiune numai allegerea Domnului; dar nu e mai puțină adesea rată că majoritatea acellei adunări era compusă de privilegiati, și că allegerea Prințului Bibesku a fost o curată skamatorie. Cătu pentru allegerea dela 24 Ian, totu lumea știe cum să făcută; majoritatea boerilor din cameră avea gata pe candidatul ei, pe Prințul Bibesku, căre se și apropiase de Bukurești. Cum dar a esită din urna electorală Colonelul Kuza Domnul al României de dinkoche de Milkov?

Prin voia Poporului!

Așa! Poporul din Bukurești, care nu voia la 1859, cu nimă ună preștejde Domnul pe Bibesku, căndu totu acelui popor îlă resturnasse dupe tronă la 1848, bravulă popor din capitală să manifestă că energie kontra lui Bibesku, candidatul Chiocilor, (cum zice poporul în limba sa), și în favoarea lui Kuza, candidatul Libertonilor.

Numele de Kuza la 23 Ian. 1859 căzu ca o bombă între partizanii Prințului Bibesku, care fură nevoindă a cede voinei impozante a opiniei publice, că speranța că o asemenea allegere, fiindu-kontra Konvenției, va și anulață de majoritatea Areopagului

Europénu. Dar făptul ū implinită ku voinga poporului e pentru totă deauna ū implinită.

Siléskă-se dar guvernul lui Aleksandru Ioan I. a respunde la încrederea Românilor. Năștepte kabinetul său impulsiunea poporului și stimularea candidaților la domnie, pentru a realisa legitimele speranțe alle 5 milioane de Români, che l'aă akclamată în unanimitate Domnitorul unei noile ere de libertate și de progres. Aibă Ellă de exemplu guvernul Prințului Bibesku, și tristul sărșită ală așezării guvernării pusese pîrghia tronului în konsulul muskălescă.

Venimă la kestiune.

Kestiunea este a ști daka Prințul Bibesku a respunsă la încrederea Națiunel, și daka a realizat programul koprinsă în diskursul tronului de la 14 Februarie 1843,

„Politikamente, Prințul Bibesku avea, la urmărea sa pe tronă, chea mai favorabilă poziție, zică D. Ioan Ghika, pag. 55—60. Sta în tărna sa a făcut totă binele: căci, ca kreatură a generalului Kisseeff, ală konsulului rusă (Daskoff), și ală generalului Duhamel, aktele sale n'ar fi deșteptată nici o bănuere kabinetului de la St.-Petresburgă. Pórtă iarăși nu era dispusă a împiedica alegiunea Prințului Bibesku, căci, de și eșise Domnă mai multă din cutia lui Bosko (boite de prestidigitator) de către dintr-o urnă electorală, era cu tôte așteata Allesul Românilor. Elă părea că se bucură la începerută d'affectionea și de încrederea țărării. Dar Prințul Bibesku debută prin

CERERI MARI DE BANI; și nici o sumă nu î fu refuzată de Adunare. Propusse unu beilicu de șase zille pe anu pentru facerea drumurilor, pe care Adunarea îl sănătonă sărbă diffikultate și sărgă diskuția; căsășii atragă pe proprietari, presintă în Cameră o lege prin care obligă pe țărani la șase zille de lukru, peste cîte 12 zille alle cărăci.

Prințul Bibesku perdu prestigiul prin abusul său de autoritate, prin conduta sa nechibzuită, și prin modile ce se făceau în administrație și tribunale. Aceasta deține naștere opoziției în Cameră, manifestată cu ocazia unei modificării legii zestrale, prin care Prințul cerea ca bărbatul să poată ipoteca averea nevestei. Opiniunea publică începeră să murmură; căci legea înființă garanția copiilor o parte din averea zestrată. Legea propusă fu respinsă de Cameră căci s-a dovedit mare majoritate. Acestei refuză su unu blamă dată Doamnitorului, ce hotărîse a se desface de nevastă, spre a lua de soție pe amanta sa (nevasta spătarului Costache Ghika), și a se putea folosi de usufructul zestratalui, ce se urca la unu milion și aprópe. Prințul, nechibzuită d'acestei refuză, destituit din posturile lor judecătorești și administrative pe toți deputații ce votaseră kontra legii zestrale. Cu toate acestea, totu se desfășru de nevasta lui, cu ponosul că este smintită; și orindui epitropi pentru kîrmuirea averii sale (1).

(1) După aceea cînd desprîgirea sa de dină la Mitropolitul, care o refuză; dar Patriarhul, prin mijloacă konsulului muskiesc, i-a concordat această cerere. (pag. 156. La Valachie sous le hospodar Bibesco, par. A. B.)

In timpul acesta sosi în Bucureşti unu Muskalu, anume Trandafiroff, ce ſăku prin țarră o călătorie pretinsă mineralogică; guvernul i dedese prin kontraktă dreptul de exploatare alu tuturor minelor partikularilor, ku folosul pentru Visterie de 10 la sută. Dupe unu anu și jumătate, Adunarea ceru esplikare Bibeskului pentru acesta, observându-i că guvernul nu poate face concessiuni de felul acesta fără consultarea mai întâi a Camerei. Prințul respușe la addressa Kamerei într'unu modu atingător demnității și drepturilor sale, zicându, în offisul său, că prevește acea Cameră ca nedestoinică de chibduri serioze; și încise Kamera înainte de votarea bugetelor.

„După aceea Bibesku, ku ajutorul konsulului muskylesku Daskoff, mijlochește la Pórtă înciderea Kamerei, pentru unu timpu nehotărît; și printre unu firmanu turcesku, Kamera românescă fu încisă turcește de la 1843 răpă la 1846, în care timpu, Bibesku lăsă din Visterie sume forte mari, ku modul ușelui mai nelegiuitor (zice D. I. Ghika, pag. 48).“

Finanțele sub Prințul Bibesku fură într'o stare de plinșu: fiecare fura cătușă putea. Kamera fiindu încisă, Prințul ceru de la ministru săi 15000 galbeni pentru reparadia kasei sale, de și Statul kel-tuisse, ku șase ani mai înainte, 30000 galbeni pentru palatul domnescu din Podul Mogoșoaiei. Făku să i se plătescă și către 1500 galbeni pe totu anul, kiria kasei sale, suprișă într-o ordonanță trimisă ministerului de

Finanțe, se zice că, după un ordin superior, Prințul e autorizat să luă 130,000 galbeni din casă de rezervă și din casă centrală, pentru plata cetelelor săcute cu investitura la Konstantinopole; de cărui, ca acești bani Bibesku să cumprătășă totă averea falitului Hagi-Moscu, în paguba creditorilor aceștia.

In anul 1845, Bibesku a luat 25000 gal. pentru mergerea la Rusia spre a vizita pe Sultanul (1).

Kontra legilor, bani din casă de rezervă a miliției, fură întrebuiindă la fațarea unei casarme) care nu a costat de cărui 25 la sută din suma cetei, zice D. Ioan Ghika, pag. 65.

Bugetul anului 1848, alcătuit de Bibesku fără concursul Adunării, înședea un excedent de șase milioane și jumătate lei peste bugetul votat de Adunare: aceasta sili pe guvernă să ridice nuoile impozite; dajdia nemurilor, desființată de Regulament, fu restabilă la 1846, către 60 lei de individ; și această dajdie dădea sumă de 1,800,000 lei.

Adunarea la 1842 votase șase zile pe an de fiecare familie de birnikă pentru fațarea drumurilor; de cărui, este de obicei cunoscută că într-o lărată prin abuz către 12 și 20 de zile pe an, în locul de șase, In cursu de șase ani, Bibesku a dis-

(1) Cu această ocazie, căpitanul Eliat i-a săcuit următoarele versuri;

Șdina glava

Iar Priuții nostrii

A luat slava

A luat firește

De la Sultani

De la țarul

Kiar de Mumir,

Către un siktir.

pusă de 100 milioane lei a drumurilor, sokotind că te
30 milioane pe an; cu banii aceştia amă fi putută
avea drumuri în totă țara.

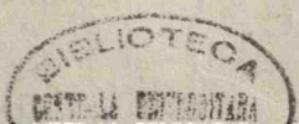
Suprăcinauirea că capitala fusese lipsită de
fond în anul 1845, său săkută în 1846 mară a-
provisionără de grâu, care să a vindecat mai târziu în
kontul Municipalității, la unu ore care D. Račirea
(omul alu Prințului Bibesku) cu prejul obișnuită;
când în anul 1846 acela grâul să a vindecat cu unu
preu fără mare.

La anul 1846, cu ocazia unea întunecării din
călătorie nevestei Sptarulu Ghika (1), său săkută
keltueli enorme din punga kontribuabilitelor. Capitala
din 1845, (40 miile de familiile plugare treksaseră peste
Dunăre și în Austria, în cursu de șapte ani, din pri-
cina cărării și a beilicurilor) în locu să skază în propor-
țiune cu numărul emigranților plugari, a crescută
cu 300,000 lei; ceea ce împotriva pe kontribuabilită
în sfîrșit cu suma de unu million și jumătate aproape.

In timpul întâlnirii Sultanulu la Rușukă cu
Prințul Bibesku și Prințul Sturza alu Moldaviei,
Reșidu Paşa konsilie pe Domnul României a deski-
de Kamera. La întunarea sa ia șarfă, Bibesku colindă
tote judecătele, însorită de Villara, și seamănă în dru-
muși posturi și ranguri, ca să și assigure allegerile. (2)

(1) Fiul său a Prințului, numită în actele oficiale, **Inalta logotnică!**

(2) Cu ocazia unei călătorii acesteia, Bibesku îngenuie la mo-
nastirea Dealului (unde era egumen Palada) pe mormântul
lui Mihai Viteazul. Un poet, căpit. Elliat, i săku atunci ur-
matorele versuri:

La 15 Noembre 1846, Bibesku konvókъ kollegiile elektorale, trimișind instrucțiună prefecțiilor ku totul kontrari legii elektorale; astfel se skósse-
rъ din liste alegerilor noă rъgii din zecă din
cei cu drept dă fi alleși. În capitală își assigură
18 candidați; pe cînd aici erau o mie de allegă-
tori, în cîte-l-alte kolegiuri abia se urca numărul
allegătorilor la vrăo duotă-zeci. Adunarea fu dupe
gustul Prințului, care dette prin ea o apariție de
legalitate actelor administrative și finanțiere,
fără împovărtătore pentru poporă. (1)

Splótarea minelor de sare fu dată în licitație
ku o mare skidere, și pe două ani mai multă.

Venitul cerealelor, ce se urca pe ană la patru millione aprópe, și care era destinată pentru res-
plătiri naționale și gratiifikări, fu dăruită de Cameră
Prințului Bibesku, sub titlu de adaosă la lista civi-
lă, pe viață.

Învățatura skolelor, ce era fără plată, fu tak-
sată ku trei galbeni pe lună pentru elevii esterni.

Kontraktul poștilor, fără k'o mare pagubă

Unbra lui Mihai către egumenu Palada.

Părinte Palada,	Шти, tată, la morminte
Tămăie grópa mea:	Къ Dravăi fak ispite;
Kăci peatra'mi chea kurată	Se fak strigoï, stafie;
Fu asitză sțrulata'	Fă semn să nu mai vie,
D'un Drak împeliqat.	Să piartă-șallu Nekurat.

(1) Ku okkasiunea acestei Adunări, un poet dătatună săku urmă-
torele versuri:

Tiranul ku nas Mare,
Ku suflet ănsă mik,
Spre-a nației perzare,
Kompuse-o adunare
De ămenii dă nimik.

D.P.
H.

pentru Vistierie, fu și aceasta sancționată de Cameră, care i-a acordat pe d'asupra dreptului d'ă putea întări săgeata apelă sentințele tribunalelor de țințea instanță.

„Bibesku pusse de bătu că nu ielle o jumătate guvernantă din Hanovra, che avusese nefericirea a cădea în disgracia nevestei Prințului, zice D. I. Ghika, pag. 69.“

Aci e locul a însemna că în a doua ediție a Regulamentului Organikă, publicată sub guvernul Prințului Bibesku, s'a căsătorită mai mulți articoli importanți din adeveratul Regulament; iar cestiunea monastirilor zise Brînkovenescă, remasă de la Kiszeleff în stare de proces, în a doua ediție a Regulamentului se vede treceată de Bibesku sub titlu de LEGIUIRE.¹

„În scurtă, starea României sub Prințul Bibesku se poate resuma astfel, zice d. I. Ghika.

„Călkarea tuturor legilor constituționale; întrebuințarea banilor Statului în folosul boerilor, mari și mici; ridicarea de impozite săgeate budgetă și control; abuzuri enorme în administrație; corupție în tribunale; lipsă totală de garanție pentru proprietate; în fine, desmăzarea familiei!!“

Ea că amicii ordinei, ai familiei, ai religiei, ai proprietății, judecătă de către vice-președintele Camerei boarești, cu acte oficiale.

Konsulul francez din București, D. Billecocq, fiind că a descris cabinetului dela Tuillerii modul

¹ Vezi Monastirile zise Brînkovenescă, de D. Bolliak. Rom. No. 264, anul korenț.

allegerie Bibeskului, și tóte kête aratarămă mai sus, fu destituită de Ministru Guizot, prin influența D-ei Lieven, favorita primului minisiru al Franței, pe care favorită soția Bibeskului o culmasse de daruri și de bani. (1)

Konduita Prințului Bibesku, în privința MĂNĂSTIRILORU ÎNCHINATE, o astămă întrégă în importanța operă ku această titlu a Marelui nostru publicistă, D. Cesar Bolliak. Prințul Bibesku a înkis și skolele sătești, instituite de Aleksandru Ghika.

Kătă despre libertatea pressei, să se văză operele autorilor din acelă timpă, cointele de fărfechi censurei; illustrul nostru istoricu Bălcescu, pentru un articolu istoricu din *Magazinul Daciei*, tolerat de cenzură, fu silită să se espatrieze, ca să scape de persecuția Prințului Bibesku și a boerilor săi. *Kurierul Romană* al D. Eliad fu sugrumată de Bibesku la 14 Iunie 1848, din ordinul lui Duhamel.

De și toți le cunoaștemă acestea, fiind că abia sunt 15 ani de când se comitteau aceste nelegiuri, am luată de martoră însă pe D. Ion Ghika, pentru a da mai multă greutate operei noastre.

Akum vom lua de martoră pe D. Ioan Eliade.

Deskidem PROTECTORATULU ȚARULUI, și citimă la paginile 27 și 28.

„Următorul lui Aleksandru Gika la tronul României, însemnată mai de nainte de Russia, era Știrbei, care o servisse cu zel. Fratele său, G. Bi-

(1) *Histoire des Principautés*, par Elias Régnault, pag. 235 și 250.

besku, skamotându' și postulă, o surprinse chiar pe Rusia, de să îl kunoștea că pómă este. (1)

„Bibesku fu allesă Domnă prin dibărția sa. Planul moscovită dă okkupa ambele țărăi, pe care plană îl demaskasse Alek. Ghica, numai putea fi pusă în jocă sub Bibesku. Makiavelliști uraliani (Muskali) se gîndiră atunci a introduce în țară koloniile rusești; trimiserică dar cunțescători pentru sploatarea mînelor; dar Regulamentul nu îngăduia aceasta fără aprobarea Kamerei. Bibesku priimă cu bunăvoie pe Trandafiroff cu așa săi, rekomandându-l cu denădinsul ministerului, care și înceie kontraktul cu splótitorul rus, ordonându-prefekțiilor de judecătore să-i da tot ajutorul putințios; adică, să îl pună proprietarii mungilor să priime condițiunile comunismului kosakă: „Al tău e al meu, dar al meu nu e al tău.“

„Trandafiroff avea înțelegere plină putere și aduce din Russia vîr'o patru său cîinchi mîi de mungitori; se înțelege că soldați (des sapeurs) se strevestă în țărani, că omenii supuși și disciplinați.

„Acestă actă arbitrară a lui Bibesku, că violă pe față Regulamentul Organik, cum și procedarea lui Trandafiroff către proprietari, revoltașe spiritele, și silire Kamera a interpellat ministerul asupra unui actă de scandalos că ataca dreptul public și privat. (2)

(1) Konsulul muskală a povestit pe Bibesku să îmbrățeze, în ziua ungară, kostumul lui Mixai Viteazul, spre a-l face ridicolă. — Vezi: l'Autriche, la Turquie et les Moldo-Valaques, par E..., Paris 1856 paginea 69. —

(2) Cu ocazia aceasta, D. Eliad săknăre numita allegorie **Mă-**

„Bibesku nu putu sufferi atîta kutezangă (audace) din partea Kamerei; și dissolvă Kamera facțiösă; prin aceasta, Bibesku a meritată din partea Muslimilor, înalță săi patronă, epitetul de *rară giuvaeră* (rare bijou); de căi, Russia îi dette, prin Inalta Póră, o autoritate absolută, fără controlă, (fără kamere); și Iara sufferi trei ani jugul său de feră: căci koncinență și kreaturele Prințului, subiect egida sa domnescă, vindea că la lipsă de temere și rușine, funcțiile Statului; despua că monastirile, spekulindu averile lor; și totă aceasta, ca să poată da pretestul cucernicei Ortodoxiei (Sânta Rusie!) a se constitui epitropul României, protektorul ei neinteresat.

„Ka săși jocă pe deplin rolul de *destructor*, Bibesku lovi limba națională în școală, și martiriză prin ridicolă și persecuție pe scriitorii români; astfel că cu cătuși își înstinea afecțiunea Românilor, pățeau cărăta favorita Iarului, și dreptul dă guverna că o mână de feră.

„Kabinetul din Petersburg se vesela de guvernarea uricioasă (odieux) și ANTINATIONALĂ a Bibes-

---

ceasul și florile, care făku un mare sgomot, și influență mult asupra Kamerei: copiem cărăta versuri din acea frumosă allegorie:

Мăi тъчеше, тъи тъчеше,
Мăi сприте, тъи плюскаме
Дъ-не раУе ши те кагъ,
Дуте дракулуй din гаръ.

Nene tată grădinare,
Ia găndeuțete mai bine
La primejdia cea mare.
Че-о съ facă ku'n тъгънине?
Ширъл песте gard afară!
Meargă drakulуй din гаръ!

kuluș: kăcăi ținta Russiei este a kompromise pe Domnitorul în okiul poporului, împingându-l la totuș felul de abusuri; astfel că omeniș onești să fie siliști și se arunca în brațele PROTECTORULUI ORTODOCSU.

La paginea 31, citim:

„Russia konta pe *grabnica suppunere* (la promata obeissance) a lui Bibesku.”

La paginea 32, citim:

„Bibesku, care menagea oare cum partidul naționalu, dupe revoluția din Februarie 1848, au zindu că Duhamelu, a zisă lui Villara în Iași că va veni în București să da mărturie de ajutor contra oricărui mișcare, se umplu de bucurie; și skimbă îndată limbagiul său cu partidul naționalu. Îl taxează de turcofilism și de *ingratul* către *bine-vitoarea Russia, singura care poate duce Moldo România la fericire, adică la independență*, zicea Bibesku.

„Cine sunăste limbagiul lui Știrbei, fratele Bibeskului, cănd că călătoria sa în London, la anul 1848, îngellege ușor de unde purcedă acele ilustruți, atât de amărători și fatale!

„De aceea, bietulă Domnă (le pauvre diable) zice D. Elliad, la paginea 33 din PROTECTORATULUȚARULUI, era dispusă la orice în favoarea Russiei: a împlini adică orice dorință și intenționă alle lui Duhamel.

La pagina 43 din Protektoratul zicem:

„Bibesku, dupe că a iskărilită de *bună voe* (*librement*), Konstituția proclamată la Islază la 9 Iunie

1848, — къчі poporulă capitalei era fără arme, — dupe ce a guvernătă duos zile ka ună Domnă română, înfricoșindu se de Duhamel, abdică koróna și gloria d'a fi salvatorul și pe generatorul națiunii săle.

„Dar Ribesku era, kontinue D. Elliad la pagina 44, ună bietă potentată snervată (1) (un pauvre potentat énervé); și năpusti țară, cu amărătorea speranță că peste puține zile Duhamel îl va reinstala pe tronul României.“

Deskidemă akumă o altă operă a D-lui Elliade (2) și citimă la pagina 24:

„La 1848, D. Magheru fu numită de Prințul Bibesku prefectă în distriktul Romană.

„De și lingușită de Bibesku și de Daskoff, D. Magheru nu voi înșe a lua parte la intrigele Muskalilor și alle Chiokoilor.

„La 1848, dupe konsiliile D-lui Magheru, Prințul Bibesku promisă a se pune în capulă mișcării naționale, să nu lăsa țară în prada anarhiiei.“

Dar la arătarea lui Duhamel în Iași, Bibesku skimbă limbagiu, cum amă arătată. D. Magheru, voindă să-lăsă închecă, i scrie din Karakală că Revoluția a sboznită peste Oltă; deci, eată ce zice D. Elliade în privindă aceasta, la pagina 87 și 88 a operei săle mai susă cită:

(1) Църнul zice fără mustăci, ca să arate o voindă de femeie, o rărușă plină de vanitățigă și d'orgoliu.

(2) Mémoires sur les événements de 1848, par I. Elliade Rădulescu, publiés à Paris, 1851.

„D. Magheru priumise de la Bibesku, la 10 Iunie, următorul biletă, p'ună petikă de hîrtie:

„Îmi skriă kă kădiga ómeni s'aú reskulat în dis-triktlul acella, și s'aú konstituită în guvernă pro-visoriu. Mă întrebă ce se facă? să'í împusci! Te „vei îngellege ku kolonelul Garbasky, kare plékă „îndată din Bukurești ka să se puie în frunrea regi-„mentului său din Craiova.“

Și la pagina 89, D. Elliade observă, ku dreptă kuvântă:

„Membrii guvernului provisoriu, la citirea acestei billette, se devisseră a considera în viitor pe Bibesku ca p'ună INEMICU, și A'LĂ TRATA CA AST-FELU.“

Ce legiune pentru tribunii poporului, d'a nu pune nici ună temeiu pe promisiunile Prinților servați....

Totu în opera D. Elliade, astămă koaversația sa ku Bibesku, înaintea sosirii în Bukurești a lui Duhamel. Vezi pag. 34—37.

Starea deplorabilă a României sub Prințul Bibesku, de și cunoșcută de noi toți, kari amă apucată acei timpă nefericiti; de și susținută ku mărturiile k'alle Domnilor Ioan Ghika și Ioan Elliade, ce nu potă fi bănuite de perturbatorii de meserie, o vom susține încă ku o mărturie înaintea cărora pălescătote uelle lalte mărturiile.

Ună împiegată din cancellaria consulatului rusescă a publicată la Bruksele în 1847 o broșură intitulată:

LE PRINCE BIBESCU ET SON ADMINISTRATION.

(Administrarea Prințului Bibesku.)

Autorulă acestei broșure judecă politica Bibescului și a lui Daskoff din punctul de vedere ală intereseelor Russiei; deși, elă constată tot ce alegătate pînă aci, și zice că conduita Hospodarului să a Consolului făcă un mare rău politic rusești, slăbindu influența Russiei în Principatetea Dunărene.

Elă concide în broșura sa astfel:

„Daskoff și Bibesku, prin conduita lor neînțeleită, împingă pe Români la revoltă contra Russiei.“

Daskoff zicea; „Bibesku fură; dar Elă guvernă, avându de adiotantă pe Bibesku.“ (1)

Invocăcătul său în memoria arhitectului Mellik, fostul deputat ală orașului Giurgiu în Legislativa din 1860, și bărbatul onorabil; deși, ează că ne spunea D. Mellik, mai deunță, față că nu mai mulță:

„Că găndește ore D. Bibesku viindu în țară? Că Români sunt atât de prosti că să mai creză pînă omul care îi a înșelat într-un mod atât de nedemn? Uitat-a că Români abusurile că se facă sub guvernul său? Când că făcerea teatrului națională, închiriată sub D. Bibesku, era eramă înșterpinată de guvernă că construcția teatrului; și fiind că mă amă oppusă a da kitanță pentru 100 milă de kărămizi în locă de 20 milă, Prințul Bibesku îmi împuță acăsta, zicându-mă:“

(1) Vedi Protektoratul D-lui Elliade, pagina 29.

— Ku lupii, katъ sъ urli ka lupi (1)

— Eѣ nu știu sъ urlu ka lupii, i responsei; eu suntу pъstorulу kare, kъndu intъlnește lupulu, i sparge kapulu ku chomagulu.

„Bibesku bъtu din rіchору, și ordonă ka sъ'mi daă demissia.

— Nu o pot da, i responsei; destitue-mъ.

„Si fiindu kъ Bibesku se temea ka sъ nu daă pe față hoțile, mъ destitui într'unu modу indirekt, desființându postulу meу.

„Daka guvernulу aktualu ar yrea sъ cheghezeze dosarulу relativу la teatru, s'ar înkredința de чеea че știe totu lumea: kъ adikъ trei ръгъ din patru din kel-tuelele făkute ku teatru naționalu aă întratу în pun-gele yellor influență d'atunçă“

Într'adevăru, toți știmу ku че materialu, ku че zille și ku че banii, s'a ridikatу zidirea palatului de la Bъnăsa, în kare kъntu astăzi bufniga; kum și alte zidiri de pe lîngă grădina Chișmigiu!

Pentru kompletarea yellor arătate de Domnii Ioan Ghika și Ioan Elliade, vom adăuga și cele skrise de D. A. B..., agentu vekiu în Orientu, în opera sa tipărită la Bruksel în anulă 1848, aduoa edițione, sub titlu: **La Principanté de Valachie sous le Hospodar Bibescu.**

Acestu agentu mărturisește în prefaga operei sale, kъ, profitând d'o lungă sedere în Prinçipatele dunărene, și fiindu în strânsă legătură ku persónele yelle mai

(1) Despre acest fapt menționeză și Elias Regnault, pag. 243

însemnate din Muntenia, a putută kunoaște bine totușe ce deskrie; și că, atâtă prin karaklerul său, cătă și prin pozițiunea sa, e liberă d'acelle influințe meschine ce rătăcesc pana unuia skriitoru, țintă sa fiindu adeverul și dreptul.

Ka Românuș ce am studiată în aktele offiiciali administrarea Prinților regulamentari, mărturescă că adeverul arată diplomatuș anonimă, în ceea ce privește guvernul Prințului Bibesku.

La paginile 61, 62 și 63 din această operă, citim: „D. Bibesku, profitându de neîngrijorarea Prințului Aleksandru Ghika cu consulul său rus, publică la Paris, printre unușor ore care doktor Piccolo (censorul de presă sub Alek. Ghika, probabil de D. Elliad în *Courierul Română*) o broșură intitulată: „Paul Kiseleff et les Principautés de Moldavie et de Valachie, par un habitant de Valachie. (Pavelu Kiseleff, și Principatele Moldavia și România, de unușor locuitor din Valahia).

„În această broșură, Bibesku lingușește pe generalul Kiseleff ca să-și atragă protecția sa, pentru a îmlesni urkarea pe tronul României. Printre această operă, D. Bibesku se face sănătosculă în Europa, și fu priimită în România dreptă șeful opoziției ce ridică capulă kontra administrației Prințului Ghika; această opoziție triumfă în algerile deputaților pentru Kamera din 1842; ea fu susținută pe față de consulul muscătescă, de clerul nemulțumită că legea ce regulasse la 1840 averile măță-

stirești, de boerii *paraponisiji*, de aspiranții la domnie, și de toate *cădele* lor.

Paginea 65 și 66,

„Adunarea nnmi komissari pentru redaktarea re-spunsuluř la addressa tronuluř pe D. D. Villara și Bibesku, veř duoř korifeiř ai Opposiciunii, amžinduoř ministriř subt Alek. Gkika, a kžria administrare o servisserz, și pe kare se pregăteař akumă a o surpa; améstz administrare, și daka va fi fostă gresită, era gresită totă prin abusurile făcute de ministriř. Tipulă Romănuř *cioocoř* (parvenu), Bibesku și Villara, azi insolentă (obrasnici) măine vilă (țărători), ei fură însărcinăți de maioritatea Adunării cu denunțarea ABUSURILORU NUMEROASE alle guvernuluř Prințului domitor. Număř în Romănin pote vedea cineva lukruri če nu le vede în nici o altă parte de lume (ka la noi, la nimeni). Cetățenii aceea addressă a Kamerei. Dar óre redaktoriř acestei addresse, ajungându la putere, au stîrpită ei abusurile, au ștersă ei lacrăurile României? Tokmai redaktoriř adressei (Villara și Bibesku) au făcută tokmai aceleiași abusuri če împuatař administrările Prințului Alek. Ghika.

Paginea 98 și 99.

„Greșela Prințului Alek. Ghika a fostă kă n'a dissolvată îndată Kamera, și n'a făcută o anketă pentru konstatarea abusurilor și pedepsirea abusatorilor. Atunci amăř si văzută prin puškării pe mulți din membrii acelei Adunări, kari, ka funkcionariř sub guvernul lui Ghika, erau forte grev kompromiș dupe

declarările făcute de Cameră; și mai cu seamă, pe D-nii redactori ai adressei, kari, ka ministrii, urmări să fie responsabilitatea de cărmuirea lor. Apatia ce Prințul Ghika, arătă înaintea și în timpul elecțiilor, și răpă la căderei sa, slă kompromisse cu totul, grăbindu destronarea sa. (1)

Pagina 100.

„Turcia și Russia, una ka putere suzerană, alta ka putere protektorată, trimisese duoi komisari ka să judece procesul dintre Cameră și Domnitor; ku aceasta se călca kiar *Regulamentu Organică*, sanguinată de acelleași puteri protektore; căci un art. din Regulamentă zice că *anchetele de felului acesta să se facă în urma plângerilor adresate de Camera înaltelor duoa Curți Protectore.*

Pagina 102 și 104.

„Komisarii trimiși să facă ancheta (Duhamel și Şekib-Effendi), unul ka să nu kompromise pe consulul muskal Daskoff, yellbalt kumpărătă de boeri (2) înkriminată amînduo administrarea lui Alex. Ghika.

„Dupa plekarea komisarilor, D. Bibesku pleacă iar la Paris, unde se zice că a publicat o aduoare broșură, sub titlu:

DE LA SITUATION DE LA VALACHIE SOUS L'ADMINISTRATION D'ALEXADRE GHICA, suivie de l'adresse de l'Assemblée générale de Valachie. Bruxelles, 1842.

(Despre starea României sub administrația lui

(1) Stirea oficială a destituirii sale a primit la 7 Oct. 1842.

(2) „Les motifs peu honorables de ses convictions sont de notoriété publique,” zice diplomatul ce cităm.

Alexandru Ghika, urmată de adresa Adunării obște și
a țările Românești, Bruksele, 1842).

„Acestă broșură este o libellă violentă kontra
Hospodarului Ghika, nedemnă d'un omă care se res-
pectă pe sine; în ea Prințul Ghika e tratată de
arnăută, prefăcută și violență, și de inamică al Russiei
și al instituțiunilor accordate Principatelor de către
Russia. (1)

„Kând Prințul Alexandru Ghika a plecată din
țără, starea Finanțelor era aceasta:

Veniturile	18,099,983	lei
Keltuelele	15,770,503	—
In kassa de rezervă se află	1,100,000	—
In kassa centrală	2,170,456	—

Dupe ce anonimulă diplomată constatătă totă cî-
te arată și D.D. Ion Ghika și Ioan Eliade, adaogă
cu cele următoare:

Paginea 125 și 126.

„Administrarea Prințului Bibesku se poate împărtăși în trei epoci: cea d'întâiă coprinde timpul
kând aktele sale observă formele esteriore ale Re-
gulamentului organikă, răpă la înciderea Kamerei;
aduoia epocă coprinde cei trei ani în care d. Bi-
besku a administrat finanțele, a impusă nuoă im-
posite, a modifikată kodulă civilă, a restabilită pe-
depsa cu mórtea, a făcută revensiunea, a akordată

(1) Aceasta din urmă e un titlu de glorie pentru Gika, de care istoria
i va da kont.

pensiuni, a violată drepturile municipali, și a desființată legea pentru înaintările; tōte acestea fără participarea Kamerei; a treia epocă koprinde ofisurile sale ce aă desființată cu totul Regulamentul organik, (Paktul constitutiv al României), prin desființarea legii în kestiunea electorală.

Paginea 127.

„Proftându de bunele dispozițiuni ale Kamerei, Ospodarul săku se treakă duos Iegi, în 1843: una prin care îndoia taxa asupra vinului și băuturilor spătiose, și dreptnă de 5 parale de kapulă de vîță încămată, pentru intrarea în orașe; a doua, obliga pe săteni la șase zille de lukru pentru poduri și șoselle.

Paginea 130.

„Proiectul guvernului, relativ la adaosul bîruluă sub pricinuire de îmmulgirea oștirii, fu refusată de Kamerei d'odată cu proiectul lui Trandafiroff.

Paginea 159.

„Difra venitului direktă fu manșinată, cu totă împușinarea evidentă a populațiunii; ba chiar adăugată cu 215,509 lei, de și era o perdere de 95,410 lei din venitul indirectă, fu adăugată însă prin taxa arbitrară asupra pasșoarelor; și prin sumele luate din kasele komunale, kontra dispozițiunilor imperitive ale Regulamentului, ce opresk pe guvernă a se atinge de acești bani. Cu mijloculă aceasta, venitul României s'a urcată la 18,027,699 lei.

Paginea 141,

„Komparându budgetul regulamentar de sub

administrarea lui Kisselleff ku bugetul anului 1846, întokmită de Bibesku, astămă differința în mai multă, la această din urmă, ku suma de lei 6,243,759, în celtueli anuale; fără a intra în această bugetă celtulele administrative, și impositele d'o importanță majoră: acestea formau o altă serie nouă de operațiuni neafermante de Fiscă, și dirigate de unu biurou ad-hoc, în Ministerul de interioare. Bani destinați pentru făcerea a două grădină publice, pentru sekarea lacului din Chișmigiu, pentru cumpărătorea țevelor la săntinele din Capitală, (1) pentru construcțiunea unui căi la Brăila să unui pod peste Oltă, se luau din spinarea Neamurilor și a țărănilor (ku beilișele), și de la lemnene din pădurele mănuștiirești, și din suma votată de Cameră pentru statua lui Kisselleff, care a refuzat-o, și pentru care să a votat 500,000 lei.

Paginea 145.

„Târerea pădurilor mănuștiirești și ale spităratului Sântului Pantelimon, neautorizată de Cameră, și executată numai căpătă simplu offisă domnescă, este o violare directă a dreptului de proprietate, și o similitudine perdere pentru Stată.

„Keiulă Brăilei (adaogă și podulă de peste Oltă)

(1) Aceasta, ca și grădinele, ca și teatru, ca totă, era o vînzăre de aur pentru guvernul lui Bibesku. Ku 5 milioane lei, celtuită pentru întărirea, să ar fi putut adăuga apă bună din vinele isvorelor du prim prejural capitalei, fără consumarea enormă a lemnelor la măcină ad-hoc, care amenință stingerea pădurilor; mai alături vede cineva târerea lor cea neregulată și arbitrară.

s'a făcută de duos oră, fiindă ruptă de înekțunea Dunării; de ce să nu se făcă odată și bine?“ (1)

Paginea 146.

„Ospodarul Bibesku ridică la Bălăea o locuință regală (un palat) pentru noua sa soție (nevasta Spătarului Ghika), care palatul să aibă totuști lemnene, cu varulă, cu cărămidă, cu nisipul și cu banii de la teatru, de la grădini, din proiecte mănuștișoare, de la fântânele capitalei, cu banii și lor săse zile a drumurilor, și cu banii căsarme, luând din casă de economie a rekruiților, care în adresa Kamerei, redigată de Bibesku și Villara se zicea că a fostă jesuită (dilapidée) de șeful d'atunci al milicii, și care cu toate acestea avu destul banii ca să acopere keltieele unui palat kolossal (în care ură ați lupi, fiindă cimentată cu sudorile și lacrimile bieților înfurtunăți săteni).

Paginea 147.

„Cu ocazia unei căzături de la Brăila, care să aibă loc, să aibă grădină de la șoseaua Mogoșoii, grădină nefolosită publicului pentru posibilitatea să (2) să răsipească (ont été gaspillés) mai multă de 19 mi-

(1) De ce? Fiind că boerii mi Ospodarilor le trebuia banii BANI MULȚI, ca să dea pe la unii și alții din protektori, mi că să țină luxul la înălgimea baronilor din Austria și a Lorzilor din Anglia. Ea că de ce mi moșeile, mi poduri, mi pavage, mi căiuri, mi fântâni, mi grădini, mi teatru, totul se face la noi rău, și p' un intins rîvor: că totuști acestea să dea un venit anual, care să între în pungele fără fund alle omenești răușine, răuște temere, răuște conștiințe.

(2) Făcută pentru cei căi să trăsuri, căci celor fără trăsuri le vine greu să devină akolo m'a se întoarcă pe jos. TOTUL PENTRU BOERI!

lióne leă, deosebită de pagubele nekalkulate, skóse tot de la săteni prin nuoile împuneră che aă cherută așeile deșarte lukrări.

Paginea 148.

„Se pote prezui la 16 milioane leă, celiu pușină, abusurile che aă isvorită din învoeile sătenilor ku proprietarii, pentru 40000 de sate, în timpul administrației Prințului Bibesku; abusuri che aă luată ku timpul forma regulată de imposite.

Paginea 149 și 150.

„În kiderea Kamerei în kursă de patru ani, pe lîngă aceea că lipsa garra de drepturile ei politice, și că vîțăma interesele sălle boerilor și sălle ucranilor, dar a lipsită și pe orosană de drepturile lor: fiind că allegările municipale se făcură în acestu timp cu ordinul poliției. Boerii chei mai konsiderau fură esclusi și de aci, ka de la oară che împărțirea direkte sau indirekte a affacerilor publice. Ku tot adaosul de 300,000 leă votată de Kameră la 1842, tot în paguba kontribuabilor, bugetul Kapitalei era în deficit, și se susținea ku împrumutări, mai allesă căndă i se pusse municipaliștii sarcina chea grea d'a veni în ajutorul grădinelor publice că o sumă anuală de 63000 leă, că o subvențiune anuală de 33,000 leă pentru teatru, și că suma de 80000 leă pentru keltuelile mașinei idraulice a fintănelor; la care adăogânduse sumele pentru fokuri de artificii, aikuri de triumf, luminații seerice, serbători, căsătorii ale Domnișorilor

ș'alle Ospodarului, se urkă tōte peste suma de 230,000 lei, pe totū anulū, după o pregătire moderată.

„Se împătu guvernulu Alek. Ghika că are venită pe fie care zi de la brutari și mărellari cădă rușină o mie de lei; presupunând că este ca un adevar pentru guvernul lui Ghika, putem affirma că, pentru guvernul D. Bibesku, acestă rușinosă comerție nu e o kalomnie.

„Nu mai zică nimică despre necurăția ulițelor, care e proverbială. Viu la fokulă cădă mare din anul 1847, care a presecată în cenușă cea mai însemnată parte a Bucureștilor: acestă incendiu a dovedit că nu s'a esecutată de Bibesku nici una din măsurele îngelalte prevăzute de Kisseloff în Regulamentul Organikă; astfel, stingerea fokului era cu neputință.

„Ospodarul Bibesku, fiind că assistase la acestă incendiu într-o duată ore, primi aduoa zi de la Municipialitate o adresă de mulțumire. Mulțumire pentru ce? Fiind că scăpasse Bucureștiu care arsăse (pour avoir sauvé la ville qui avait brûlé). Să fi văzută, că okasiunea aceasta, pe D. Konsul Daskoff ce entuziasță era de Ospodarul Bibesku! El nu putea primi EROISMUL Bibeskulu, că se espusesse la fumulă flakkărilor, și căre întărziase cu duată ore prințul său în aceea zi nefastă (zi de jale).

Paginea 152.

„Îl grani suferiră multă sub guvernul acestui Ospodaru: de se plingeau la ispravnică kontra zarpii-

lor, ispravnicii dideaă dreptate zarpilor, kari ereau kreaturele și instrumentele lor de hoție; de se plângeaă la ministrii kontra ispravniciilor, ministrii dideaă dreptate ispravniciilor, kari i ajutaă la hoțit și la allegereile de deputați. Kapanulă (monopolu turcescă), nu în folosul Stambulului, ci ală favoriților Ospodarului, era în totă puterea lui.

Salve Imperator, morituri te salutant. (Să trăești, Cesare! Aceia pe kari tu încăzi, te salută la ora morții lor!)“

Suspendemă unu minută cîtăciunea, ca să facemă șăre reflecții.

Ospodarul nu i era frikă nici de Kameț, nici de opiniunea publică, nici de Europa civilisată; frika lui era de Nicolae I ală tuturor Russilor; de căi, consolul francesc Billecocq i sta în gătu; fiind că acestu konsul, în interesul României sălu Civilizației, avusesse kutezanga a skrie kabinetului francesc la allegerea Bibesului aceste kuvinte:

„Va veni o zi când Muscalii, treckindu Prutul, vor arunka o sfidă Europei întregi.“ (1)

Bravul Konsul fu tratat de D. Guizot ca vizionar! Ce bucurie că să fi simțit D. Billecocq la 1853, căndă a văzută realizată profecia sa din 1843!

Dar cei păsa Bibesului de Franța? Russia să trăiască!

(1) Histoire des Principautés Danubiennes, par Elias Régnauld pag. 198.

Kopiemă din *Istoria Principatelor* de Régnault pag. 235, următorea depeșă a D-lui Nesselrode către Daskoff, cu data din Ian. 1843, puțină după allegerea Bibeskului.

„Nu putemă în destulă lăudă îndelegeriunea măsurilor luate de Dumnața cu această okkasiune, spre „a ajunge la asemenea rezultat. Rekomandările „D-le a fostă nemerită și norocită. Allegerea jude- „luă D. Gheorghe Bibesku a RESPUNSĂ PE DEPLINU „LA A NOASTRU DORINȚĂ (a parfaitement répondu à „notre désir). Te rugămă dar a exprima Prințului „felicitările noastre cele mai sincere pentru alle- „gerea sa. I vei comunica INSTRUCTIILE NOASTRE, „și îl vei face cunoștuță totuști d'odată totuști SPERANÇA „DE SUCCESU CE PUNEMU ÎN ADMINISTAREA SA. Nu „ne îndoimă că aceste speranțe va ști curându-le „realiza; și astfelă va răspunde cu DEMNITATE la „ÎNALTA IDEE că Imperatul a avută *despre principiile* „*salle, despre caracterul său și despre talentele sale* „*distinse.*“

Această depeșă se completează cu cea următoare, care amintindu-o demasă skopulu ortodoxului alături Ortodoxiei Russiei, protecția Românilor care neinteresată, și garantul sincer alături drepturilor noastre politice.

Desigură Memoriile Regenerării României de D. Ioan Eliade, pagina 348 și 349, și citimă cea următoare:

„După mărturie din delul Spiru, (15 Sept.

1848) Generalulă Duhamel care se afla în tabăra lui Omer Paşa, văzindă în fine realisinduse speranțele Russiei, espediază să fie întârziere următoarea epistolă către generalulă Liders în Moldova.

„Generale,

„Pretestulă legală pentru intrarea trupelor Majestății Salle în Valahia, s'a dată de către kiar Turcii însuși. Desordinea s'a făcută, săngele a kursă. „Turci au intrată în țară ca niște barbari; Rusii vor intra ca protectori. Grăbește-te, generalulă meu, să trece curândă granița. ROMÂNIA E A NOASTRĂ (sic)! „Ea în momentulă favorabilă dă pune măna pe Orient și a amenința Ofițerul.“

„D. Skarlată Voinesku, administrator alături distriktului Buzeu, pe unde era să trecă kurierulă lui Dubamel, pusse măna pe kurieră și desigură depeșele generalului; dar kuragiulă prefetului se mărgini a skote koppie dupe depeșă tităță, în presința notabilităților orașului, negreșită, intimidată de bocrii astăzi făgăduiți; i-a fostă frikă a opri originalulă cu care România ar fi protestată în fața Europei kontra sentimentelor leale ale Țării.“

Venimă iarăși la opera diplomatului anonimă.

Paginea 153 și 154.

„D. Billecocq fu înlovită în România prin D. Dorć de Nion la 1846. Bibesku, care voia să-lu attragă în parte-i, îi înkirică o casă pe care o mobiliză cu ceea ce mai mare luxus; având să o grădănească înainte, dessinată și plantată de grădinariul Mayer, (dându-i

însă, care am vîzută cu okil tôte așeße illegalitate; eă care vorbescă basată pe ACTE OFEICIALI che le putemă reproducă ori cînd; eă care 'mă am propusă a arăta adevențrul în acéastă operă, a lumina opinionea publikă, și a plăti Românilor cu acéasta ospitalitatea che'mă-aă akkordată; eă mărturisesc în konstituindă că, de la Dunăre până la Milkov, unuă șirătă era sub Bibesku kontra xodiei organisate; și acéastă șarră, pe care adresa Kamerei către Prințul Gika o reprezintă ca ÎNGENUCHIATĂ SUBT ABUSURĂ, guvernul Bibeskului i sugea tot sângale din vinele ei.

Paginea 181—182.

„Konturile anilor 1843, 1844, 1845 și 1846 fură sănătionate sărăcătare de Kamera servită de la 1847. Impositele stabilite în modulă che mai arbitrar, și strîngerea banilor dupe dînsele, și aplicarea lor multă mai arbitrară încă, totulă fu legalisată de Kamerei. Bugetul se împoartează cu sumă anuală d'o jumătate million de lei, luată din kasa centrală, care kassă, pe lîngă suma de 710,000 che mai respunde, avea să kontribue în viitor, pentru keltuelele Statului, și cu suma 1,210,000 lei, sub titlulu de imprumutare, sără speranță însă de despăgubire; se mai împoarte budgetul cu suma de 2,800,000 lei în kontul Ospodarului, ka despăgubire pentru keltuelele săkute cu investitura sa la Konstantinopole. O sumă d'o jumătate million fu akordată pentru regularea tăcerii sării la oknele de sare; keltueală che nu s'ar fi putut urca de căt la șase mil galbeni. Impo-

situl ū învățăturei nu trebuea așezat într'o țarră unde, cum a zis ū însuși Kisseleff, instrucțiunea are nevoie de încurajare. Kontraktarea poștiilor, făcută k'o mare perdere pentru Stat, fu legalisată orbește de Kameră, și.; în fine, zelul Kamerei a mersu atâtă de departe, încât a declarat că, nemaică avindă nevoie a citi proiectele prezentate de Ministrii săi, căci are totușă încrederea în guvernă, le votând prin acclamație, fără cecetare și discuție.

Pagina 183 și 184.

„Dar ni se va responde la totușă acestea cu emanciparea țiganilor dupe moșiiile mănuștirești: măsură destulă de lăudabilă în sine, d'ar fi fostă komplektă, deși făcută numai cu scopul d'a maska atâtă illegallită și arbitrariuri, și d'a fi lăudată de presa europeană. Adaogă la acestea folosul fiskului: țiganiii mănuștirești plăteau tributu un galbenu pe anu mănuștiri; pe când, ca contribuabilită Statului, trebuia să plătescă trei galbeni pe anu.

„Kamera din 1847 a încheiată sessiunea sa k'o addressă către Bibesku de mulgumiri *superlative*, pentru excellenta sa administrare, pentru *economiiile sale* și *patriotismul său* (sic).

„Iar cei care îsklissaseră mărturisirea neadevărată kare servi de bază Patriarxului din Konstantinopole, pentru cassarea oțărării Mitropolitului (privitor la defacerea Bibeskului de prima luă soție) aței martori falci primiră dreptă respinsă portofoliiură ministeriale.

le; iar deputații *compiacenți* (servili) priimîră toată postură și ranguri.

Paginea 186—188.

„În fine, în cursulă yellor patru ani, kătă domniță făgăduiește kontrolul kamerei, Bibesku a priimit dela Dator 189,284,841 leă, la care se adaugă ka la vr'o două milioane leă trași din vinderea fiktivă a moșilor falitului Xagi-Mosxu. (1)

Paginea 189.

„Nu-i vine cuiva să creză că o populație de 310,000 contribuabili (birniți) să fi plătită, în patru ani, o sumă atâtă de mare; cauza este ridicarea momentană a prețului produselor în Europa; ea că ce askunde miseria reală a țărăneștilor români, și îi ușura ore-kum grelile sarcine alle Statului.“

Kredem că am arătată totușă că trebuia să știe azi România, căci, de și știau multe din acestea acum 15 ani, dar le uitaseră pote. Cine nu crede căle arătate astăzi, le pote vedea în foaia oficială a guvernului de la 1843—1848.

Akum că lectorul poate săptăna faptele lui Vodă Bibesku, să-mi permită să le compara cu cele ale lui Vodă Bibesku; deci, ea că zicea Vodă Bibesku la 14 Februarie 1843, în ziua întronizării sale. Estragem căteva passage din discursul său.

„Poziția întră că m'a ridicată DRAGOSTEA COM PATRIOTILOR MEI, pompa și cinstele că mă încorajă, acestă scaună pe care mă aflu său, iar mai

(1) Vezi probele în opera că cităm.

presus de tōte BUCURIA CEA PLINĂ DE NĂDEJDE CARE
O VÂZU ÎN OCHIÎ TUTUROR șvl.

„CĂLDUROASA DRAGOSTE CE PURUREA AM HRĂNIT
CĂTRE PATRIA MEA, ȘI STATORNICA HOTĂRÎRE CE AM
A MERGE PE CALLEA DREPTĂȚII, FĂRĂ A MÂ ABATE NICI
ÎNTR'UNU CHIPU șvl.

„DOMNU, VOIŪ FI CEEA CE M'ATI CUNOSCUTU MI-
NISTRU ȘI MĂDULARU AL OBȘTEȘTEI ADUNARI: DREPTU
CĂTRE TOȚI, nu voiū trece ku vederea nîcī binele
spre a'l resplăti, nîcī răbulu spre a'l pedepsi...

„Este vremea, Domnilor, să skărțăm patria nös-
tră de NÄPRASNICELE NÄRAVURI (abusuri) ce s'aÿ îm-
kuibată în sänulă eř; și amerindă a seka oră-che is-
vor de ferivire, de nu se vor lua strașnice măsuri
spre a lor grabnikă prekurmare.(1)

„Astăză, PENTRU CEA DUPE URMĂ OARĂ, SE RI-
DICĂ GLASULU MEU A ÎNDEMNA SPRE POGĂINTĂ PE CEI
RĂU NÄRÄVITI; IAR MÄINE SE VA ÎNÄLȚA GLASULU PRA-
VILELOR MAI PRESUS DECĂT AL MEU; și voiū fi silită
a stăruia, din tōtă virtutea, ka a lor voindă să se ad-
dükă în chea mař deplină săvîrșire.

„Domnilor, întorkându-vă în sänulă familiie, fațeșă kunoskute PRINCIPURILE DOMNULUI VOSTRU.(1)“

La 1857, ku okasiunea Divanului ad-xok, Prin-
gulă Bibesku reîntră în șarră, dupe o lipsă de optă

(1) Allusiune la guvernul lui Alex. Gika; a insulta în asemenea
zi pe rivalul kăzut, dovedemte căl pugin lipsă de noblede su-
fletească.

(1) Vezi în făea oficială din Februarie, 1843, tot în acest sens, of-
fisul №. 9, Ianuarie 30, către consiliul de ministrii, cum mi dis-
kursul săă către ostamă de la 14 Februarie 1843.

Si te karrъ
Azl din Щаръ :
Къчъ Romъnii numai vor
Pe Bibesku Domnitor.

POST-SCRIPTUM.

Acheste operă era sub tipar, când citirea în *Românul* dela 6 Okt. 1862 (No. 279) demissiunea din deputația Camerei a lui Vodă Bibesku, care zice că:

„ÎN ÎMPREJURĂRILE DE AĐI, SE SIMTE NEPUTIN-
„CIOSU A ÎNDEPLINI DORINÇA ALLEGĂTORILOR SĂI!“

Fiind că dar nuorul se depărtează, paratonerul va fi în păstrare pînă atunci când, său Vodă Bibesku se va simți în putință dă îndeplini dorința allegătorilor săi, său partidul său va lukra în locul său ca în prezioa lui 24 Ianuarie 1859. Atunci vomă publika aceste opera.

19 Oktom. 1862.

C. D. ARICESCU.

VERIFICAT
2017

